

Expunere de motive

Secțiunea 1 - Titlul propunerii legislative

Lege

pentru modificarea și completarea Legii apelor nr. 107/1996

Secțiunea 2 -Motivul emiterii actului administrativ

I. Descrierea situației actuale

Potrivit unei investigații jurnalistice apărute în spațiul public în data de 15 august 2021¹, cel puțin 12 copii au murit în ultimii doi ani (n.b. raportat la anul 2021) înecați după ce au intrat în râuri sau lacuri / iazuri din zona unor balastiere din România.

Cel mai recent exemplu este cel din Cotu Grosului-Bacău, unde cinci adolescenți și-au pierdut viața în interval de câteva minute. Un specialist în Hidrotehnică a explicat, pentru G4Media, că, în aceste zone, excavațiile au ca efect vârtejuri ce pot fi extrem de periculoase pentru înotători și că ar trebui montate panouri de avertizare.

Apele Române, administratorul acestor cursuri de apă, afirma, însă, că legea nu prevede montarea unor astfel de avertismente și că orice persoană fizică înoată „pe propria răspundere”.

Astfel, potrivit datelor din investigația jurnalistică, redăm cronologic, accidente tragice sus menționate:

¹Sorin Semeniuc, "EXCLUSIV 12 copii au murit, în ultimii doi ani, în zona unor balastiere / Apele Române: Legea nu obligă la montarea de panouri de avertizare, înotătorii sunt pe propria răspundere", G4Media.ro, 15 august 2021, Disponibil la: <https://www.g4media.ro/exclusiv-12-copii-au-murit-in-ultimii-doi-ani-in-zona-unor-balastiere-apele-romane-legea-nu-obliga-la-montarea-de-panouri-de-avertizare-inotatorii-sunt-pe-propria-raspundere.html>; accesat la data de 17.03.2022.

1 august 2021: Cinci copii au murit în zona Cotu Grosului-Filipești din județul Bacău. Două victime aveau 14 ani, alte două erau în vârstă de 17 ani, iar o alta avea 18 ani. Aflați la scăldat, cei cinci au încercat să salveze doi prieteni din apă, aflați în pericol de înec. A fost unul dintre cele mai tragice evenimente care au avut loc pe un curs de apă din România în ultimii ani.

Ulterior, într-o declarație acordată Pro TV, un sătean a povestit că îi avertizase pe adolescenți să nu intre în apă: *"M-am întâlnit cu ei pe drum și le-am spus «măi, întoarceți-vă înapoi, Siretul e excavat»."* Bărbatul se referea la faptul că în zonă existase o balastieră, iar excavațiile au format gropi ce produc curenți care îi puteau trage la fund.

Administrația Națională Apele Române (ANAR) a transmis G4Media că în zonă s-a derulat un contract atribuit în 2016 pentru extragerea de agregate minerale din albia râului, contract care a expirat în septembrie 2020.

La două zile după incidentul din Bacău, în județul Botoșani a avut loc un eveniment explicat în același fel de localnici. Astfel, Pro TV a difuzat o știre în care se spunea că *"Apele Siretului au mai luat o viață. De această dată, un adolescent de 16 ani dintr-o localitate din Botoșani, care a mers la scăldat cu prietenii, a murit. Băiatul a ignorat faptul că în apropiere se află o balastieră și a înaintat. A fost tras de curenți și a ajuns într-o zonă în care râul are o adâncime de aproximativ trei metri, de unde nu s-a mai putut întoarce la mal."*

Reporterul a stat de vorbă cu doi localnici, unul declarând că *"Apa cred că l-a dus la vale chiar și 200 de metri. Acolo unde a căzut el a săpat draglina. Are 3 metri. Cred că a căzut dintr-o dată în groapă. Băiatul nu se ducea la adânc, dar l-a tras apa."* Dialogul cu celălalt interlocutor: Vecin: *"Se excavează aici și e foarte periculos pentru că apa e adâncă. Reporter: Și ei nu știau?; Vecin: "Dar de unde să știe ei?! Ei se mai aventurează. L-a tras într-o groapă adâncă."*

Profesorul universitar Nicolae Marcoie, decan al Facultății de Hidrotehnică de la Universitatea Tehnică "Gh. Asachi" din Iași, declara următoarele față de incidentele menționate: *"Bineînțeles că albiile excavate sunt periculoase. Cazuri de acest gen sunt întotdeauna. Se creează gropi și vârtejuri care pot pune în pericol viața. Pe Siret, cam în fiecare an se întâmplă. Mai ales la balastierele temporare au loc astfel de incidente. Ar trebui, în mod normal, să fie montate panouri de avertizare"*

În luna iunie 2021, în Prahova, a avut loc o altă tragedie: *"Copil de 14 ani, găsit înecat în zona unei balastiere din comuna Gura Vitioarei. Minorul se pare că s-a jucat cu alți adolescenți, dar a căzut în apă și nu a mai ieșit la suprafață."*, scria atunci Ziarul de Ploiești.

În aceeași lună, în județul Neamț, un băiat de 13 ani a căzut în captarea de apă a unei balastiere din localitatea Săvinești. Scos din apă, a fost resuscitat, a răspuns și, ulterior, a fost transportat la spital. Din păcate, a doua zi a murit.

Iunie 2020, comuna dâmbovițeană Potlogi: *"Garda de Intervenție a fost solicitată pentru căutarea unui minor de 14 ani înecat într-un lac format pe locul unei foste balastiere din Poiana de Jos. Victima, băiatul de 14 ani, mai venise la scăldat împreună cu un amic, în vârstă de 15 ani. Din nefericire, după patru ore, copilul a fost găsit mort, pe fundul lacului."*

În 2019 presa a relatat despre mai multe cazuri de copii care și-au pierdut viețile în circumstanțe similare: *"Sfarsit tragic pentru un minor în vârstă de 16 ani, care a mers la scăldat, împreună cu tatăl lui și un prieten, pe lacul format în zona unei foste balastiere din Almasu, județul Salaj. Tânărul și-a urmat prietenul în apa, însă nu știa să înoate. Pentru că apa era extrem de adanca, peste 7 metri, băiatul nu a mai avut nicio sansa."*

"Un copil de 14 ani din Sântana s-a înecat în balastiera din localitate. Acesta a intrat să se răcorească puțin, dar nu a mai ieșit. A fost căutat mai bine de o oră de scafandrii de la Inspectoratul pentru Situații de Urgență Arad, care l-au găsit la 10 metri de mal, la o adâncime de opt metri."

"Tragedie fără margini pentru doi părinți din localitatea maramureșeană Câmpulung la Tisa, după ce fiul lor de numai 11 ani a murit înecat.

Întregul incident a avut loc ieri, 14 iunie. Un băiețel în vârstă de numai 11 ani s-a dus la scăldat, împreună cu alți copii, într-o balastieră din localitate. După un timp, acesta a dispărut în apele adânci.

(...) Medicii au încercat din răspuțeri să-i salveze viața copilului, resuscitându-l timp de peste patru ore. Din păcate, însă, eforturile medicilor au fost în zadar, aceștia fiind nevoiți să declare decesul băiețelului în jurul orei 19:00."

Jurnaliștii G4 Media i-au întrebat pe reprezentanții de la Apele Române următoarele: "Firmele care exploatează cursurile de apă și modifică adâncimea apei au obligația legală de a monta panouri de avertizare? Sau de a lua alte măsuri de protecție a celor care vin sa înoate în astfel de locuri?"

Apele Române au răspuns următoarele: "Legea nu prevede astfel de obligații în cazul exploatărilor de agregate minerale din albiile cursurilor de apă. Conform Legii apelor, "Orice persoană fizică, pe proprie răspundere, poate utiliza liber pentru îmbăiere apele marine și apele interioare" (art. 9, alin. 3 din Legea apelor 107/1996). De asemenea, "pe malurile apelor aparținând domeniului public, orice persoană fizică are dreptul de acces liber, pe proprie răspundere, pentru plimbare sau recreere." (art. 25, alin 1 din Legea Apelor 107/1996)"

Un al patrulea incident din 2019, produs într-o balastieră din Pisculești-Prahova, s-a terminat fericit după ce un adolescent de 15 ani a fost resuscitat și viața i-a fost salvată.

Potrivit răspunsului nr. 24478/20-10-2021 al Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor la întrebarea parlamentară nr. 2147A/19-08-2021, se menționează că există norme de protecție a lucrărilor de exploatare de agregate minerale din albiile sau malurile cursurilor de apă, cuveta lacurilor/ bălților și din terase, însă acestea sunt

stabilite la nivelul legislației terțiare și se limitează doar la unele categorii dintre lucrările prevăzute de art. 48, alin. (1) din Legea nr. 107/1996.

II. Schimbări preconizate

Prezenta propunere legislativă pleacă de la următoarele realități constatate:

1. Există un număr mare de accidente soldate cu moartea unor copii ca ca urmare a excavațiilor de la exploatarea de agregate minerale din albiile cursurilor de apă.
2. Administrația Națională Apele Române (ANAR) susține că persoanele fizice și juridice care exploatează cursurile de apă și modifică adâncimea apei nu au obligația legală de a monta panouri de avertizare.
3. Experții în hidrotehnică susțin că trebuie semnalizate toate albiile excavate, albiile care creează gropi și vârtejuri.
4. Legea nr. 107/1996 prevede 16 tipuri de lucrări care se construiesc pe ape sau care au legătură cu apele și care au nevoie de măsuri de protecție, semnalizare și supraveghere corespunzătoare.

Astfel, prezenta propunere legislativă instituie 3 noi contravenții în Legea apelor nr. 107/1996, astfel:

1. Se sancționează contravențional (1) nemontarea de panouri de avertizare, (2) neinstalarea de sisteme de avertizare-alarmare, precum și (3) neîmprejmuirea zonei lucrărilor prevăzute de art. 48, alin. (1) din lege de către persoanele fizice și/sau juridice care efectuează respectivele lucrări;

Prima contravenție prevede trei elemente materiale alternative. Oricare încălcare a unui element material dintre cele 3 presupune săvârșirea contravenției.

Montarea de panouri de avertizare, instalarea de sisteme de avertizare-alarmare, precum și împrejmuirea zonei lucrărilor trebuie să se facă la toate lucrările prevăzute de art. 48, alin. (1) din lege, deoarece toate acele lucrări reprezintă risc de accidentare și/sau înec a persoanelor.

Montarea de panouri de avertizare presupune amplasarea unor panouri informative care să arate tipul de lucrare, riscul de expunere neautorizat, riscul de înec, informații privind solicitarea de ajutor în caz de pericol etc.

Instalarea de sisteme de avertizare-alarmare presupune operaționalizarea unor mijloace de avertizare sonoră și luminoasă în zona lucrărilor, cu caracter permanent, pentru a descuraja penetrarea ariei și a preveni accidentele.

Împrejmuirea zonei unde se efectuează lucrările oferă un plus de siguranță și este de natură să descurajeze pătrunderea neautorizată a unor persoane în zona de lucrări cu scopul de a le proteja integritatea fizică.

Obligația de montare, instalare și împrejmuire revine persoanelor fizice și/sau juridice care efectuează respectivele lucrări, deoarece ele cunosc cel mai bine specificitatea lucrării și poartă răspunderea temporară asupra riscului accidentării pe durata lucrărilor.

Încălcarea faptelor care constituie contravenția se sancționează în limitele medii de amenzi instituite de lege, respectiv cu amendă de la 35.000 lei la 40.000 lei, pentru persoane juridice, și cu amendă de la 10.000 lei la 15.000 lei, pentru persoane fizice.

2. Se sancționează contravențional nesupravegherea permanentă, prin mijloace audio-video și/sau pază, a lucrărilor prevăzute de art. 48, alin. (1) din lege de către proprietarii, administratorii sau beneficiarii acestora

Cea de-a doua contravenție are un element material unic constând în nesupravegherea permanentă a lucrărilor prevăzute de art. 48, alin. (1) din Legea nr. 107/1996. Supravegherea lucrărilor se poate realiza fie prin camere audio-video, fie prin monitorizare cu drona sau pază permanentă. Această obligație de supraveghere este necesară pentru a preveni accidentele, dar mai ales pentru a acționa rapid și a crește șansele de supraviețuire ale celor aflați în risc de încerc.

Obligația de supraveghere permanentă revine proprietarului, administratorului sau beneficiarului lucrării, adică aceuia care are dreptul de dispoziție juridică și/ sau materială asupra lucrării.

Încălcarea faptei care constituie contravenția se sancționează în limitele medii de amenzi instituite de lege, respectiv cu amendă de la 35.000 lei la 40.000 lei, pentru persoane juridice, și cu amendă de la 10.000 lei la 15.000 lei, pentru persoane fizice.

3. Se sancționează contravențional nesemnalizarea corespunzătoare a riscului modificării adâncimii apei în timpul și ulterior lucrărilor prevăzute de art. 48, alin. (1) din lege de către persoanele fizice și/sau juridice care efectuează respectivele lucrări;

Cea de-a treia contravenție pleacă de la problema modificării adâncimii apelor care suferă lucrări dintre cele prevăzute la art. 48, modificări care generează risc de înec.

Prezenta contravenție are un element material unic constând în nesemnalizarea corespunzătoare a modificării adâncimii apei iar obligația de semnalizare revine, și în acest caz, persoanelor fizice și/sau juridice care efectuează respectivele lucrări, deoarece ele cunosc cel mai bine modificarea adâncimii.

Fapta se reține în concurs cu prima contravenție dacă cel care efectuează lucrarea nu asigură nici montarea de anunțuri de avertizare și nici nu semnalizează, prin orice mijloc, modificarea adâncimii apelor.

Încălcarea faptei care constituie contravenția se sancționează în limitele minime de amenzi instituite de lege, respectiv cu amendă de la 25.000 lei la 30.000 lei, pentru persoane juridice, și cu amendă de la 6.500 lei la 7.000 lei, pentru persoane fizice.

Prezenta propunere legislativă urmărește prevenirea și combaterea faptelor de neglijență care pun în pericol viața oamenilor, în special a copiilor, care intră în zona de lucrări care se construiesc pe ape sau care au legătură cu apele.

Având în vedere multiplele accidente care s-au soldat cu pierderea unor vieți de copii și ținând cont de prevederile art. 49, alin. (1) din Constituția României de garantare, de către stat, a unui regim special de protecție a copiilor, se impune o intervenție a legiuitorului primar în sensul sancționării contravenționale sporite a unor fapte specifice care sunt de natură a conduce la accidente tragice.

Având în vedere recomandările multiple ale Consiliului Legislativ de republicare a legilor care au suferit multe modificări, prezenta lege suferind 24 de intervenții legislative, am propus și republicarea ei dându-se textelor o nouă renumerotare.

Secțiunea 3 - Impactul socio-economic al prezentului act normativ

I. Impact macro-economic

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

II. Impactul asupra mediului de afaceri

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

III. Impactul asupra sarcinilor administrative.

Agenții constataatori ai autorităților administrației publice centrale și locale și alte organe cu atribuții în domeniul ordinii publice sunt datorate să ia măsuri active de prevenire și combatere a săvârșirii prezentelor fapte, în vederea descurajării acestei pasivități care poate pune în pericol viețile unor oameni.

IV. Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii.

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

V. Impactul social

Prezenta propunere generează o nouă conduită de urmat în sarcina celor care dețin sau efectuează lucrări care se construiesc pe ape sau care au legătură cu apele, astfel încât să se prevină pierderea de vieți omenești.

VI. Impact asupra mediului

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

Secțiunea 4 - Impactul financiar asupra bugetului general consolidat,
atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

Secțiunea 5 - Efectele prezentului act normativ asupra legislației în vigoare

I. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor prezentului act normativ:

- a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate, ca urmare a intrării în vigoare a prezentului act normativ;

- Hotărârea Guvernului nr. 930 din 11 august 2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică;
- Ordinul nr. 891/2019 privind aprobarea Procedurii și competențelor de emitere, modificare, retragere și suspendare temporară a autorizațiilor de gospodărire a apelor, precum și a Normativului de conținut al documentației tehnice supuse autorizării, Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 654 din 07 august 2019;
- Ordinul nr. 828/2019 privind aprobarea Procedurii și competențelor de emitere, modificare și retragere a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv procedura de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, a Normativului de conținut al documentației tehnice supuse avizării, precum și a Conținutului-cadru al Studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, Consolidarea din data de 17 martie 2022 are la bază publicarea din Monitorul Oficial, Partea I nr. 615 din 25 iulie 2019.

b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții:

- Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

II. Conformitatea prezentului act normativ cu legislația comunitară în materie cazul proiectelor ce transpun prevederi UE

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

III. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative ale UE

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

IV. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

V. Alte acte normative și sau documente internaționale din care decurg angajamente

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

VI. Alte informații

În numele inițiatorilor,
~~Sebastian I. Burduja~~
~~Deputat PNL~~

SEMNATARI

ai propunerii legislative pentru modificarea și completarea Legii apelor nr. 107/1996

Nr. crt	Nume	Prenume	Partid	Semnătura
1	BURDUJA	SEBASTIAN-IOAN	PNL	
2	Maria	Gabriela Florea	PNL	
3	ANDRONACHE	GABRIEL	PNL	
4	Clara	Dioma	PNL	
5	BALINT	LIVIU-IOAN	PNL	
6	MOISIN	RADU-MARIN	PNL	
7	NAUTA	SORIN	PNL	
8	LEORGANU	LAURENTIU DAN	PNL	
9	SORIN-IOAN	MOLDOVAN	PNL	
10	STOIAN	MARIA	PNL	
11	WALCULESCU	DUMITRU	PNL	
12	GUDU	MICHAEL	PNL	
13	VEGERAI	CRISTINA	PNL	
14	STOLCA	STEFAN-RUCUN	PNL	
15	Stanga	George Potolim	PNL	
16	Bucur	Tamara Horea	PNL	
Nr. crt	Nume	Prenume	Partid	Semnătura